

1.12. Svjetski dan borbe protiv AIDS-a

Mladi kroz život i ekologija
Babajić Almedina

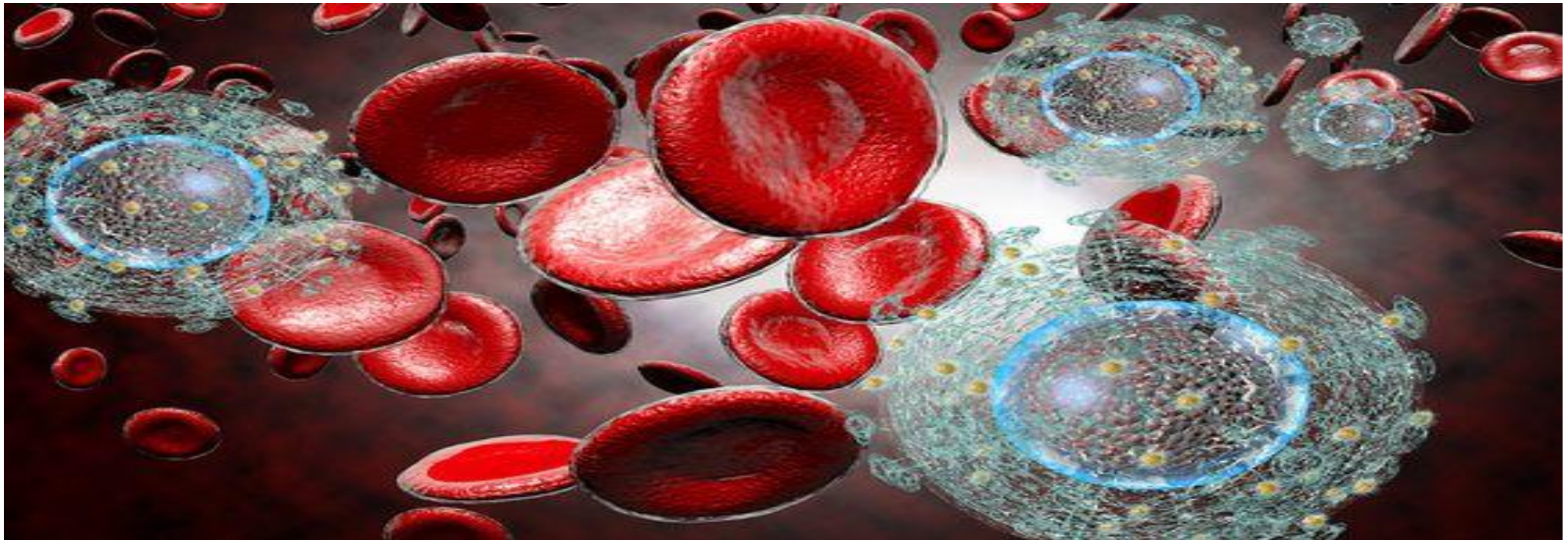
ŠTA JE HIV?

- Uzročnik HIV bolesti je virus humane imunodeficijencije, skraćeno HIV, od engleskog naziva Human Immunodeficiency Virus.
- Postoje dva tipa HIV-a:
  - HIV tip 1, koji je dominantan i odgovoran za pandemiju u SAD-u, Evropi, centralnoj Africi;
  - HIV tip 2, koji je manje virulentan od HIV-1, koji je otkriven u zapadnoj Africi, gdje se uglavnom i zadržao.
- Oba tipa virusa uzrokuju hroničnu infekciju s progresivnim oštećenjem imunološkog sistema.
- HIV je retrovirus koji inficira CD4+ T limfocite, koji imaju ključnu ulogu u mobilizaciji imunološkog sistema protiv raznih mikroorganizama, što dovodi do progresivnog propadanja ovih ćelija.

- AIDS je terminalna ili kasna faza hronične infekcije izazvane HIV-om.
- Od prodora HIV-a u organizam pa do razvoja AIDS-a protekne više godina, čak i preko petnaest, iako je opisana i kratka inkubacija od nekoliko mjeseci, što je posljedica individualnog imunološkog odgovora na HIV.
- HIV bolest označava stanje od ulaska HIV-a u krvotok do pada imunološkog sistema, kada se javljaju oportunističke infekcije, tj. infekcije koje se događaju samo kod ljudi ozbiljno smanjenog imuniteta.

- Po američkom centru za kontrolu i prevenciju bolesti HIV inficirana osoba ima AIDS:

- kad ima pad vrijednosti limfocita CD4 ispod $200/\text{mm}^3$; ili

- kad se razviju specifična, teška stanja - oportunističke infekcije i tumori koji su povezani s HIV infekcijom (indikatorske bolesti AIDS-a).

KAKO SE MOŽEMO ZARAZITI HIV-OM?

- HIV je prisutan u svim tjelesnim tečnostima i tkivima inficirane osobe. Samo u krvi, spermi, vaginalnom sekretu i majčinom mlijeku zaražene osobe, virusa ima u količini dovoljnoj da zarazi druge osobe.
- HIV se može prenijeti na tri načina, a rizik za transmisiju zavisi od brojnih faktora. Najvažniji faktori koji mogu utjecati na transmisiju HIV-a su vrsta tjelesne tečnosti koja sadrži virus, koncentracija virusa i način transmisije. Krv sadrži najveće koncentracije HIV-a, tako da je rizik za transmisiju putem direktnog kontakta s krvlju inficirane osobe mnogo veći nego putem kontakta s drugim tjelesnim tečnostima.

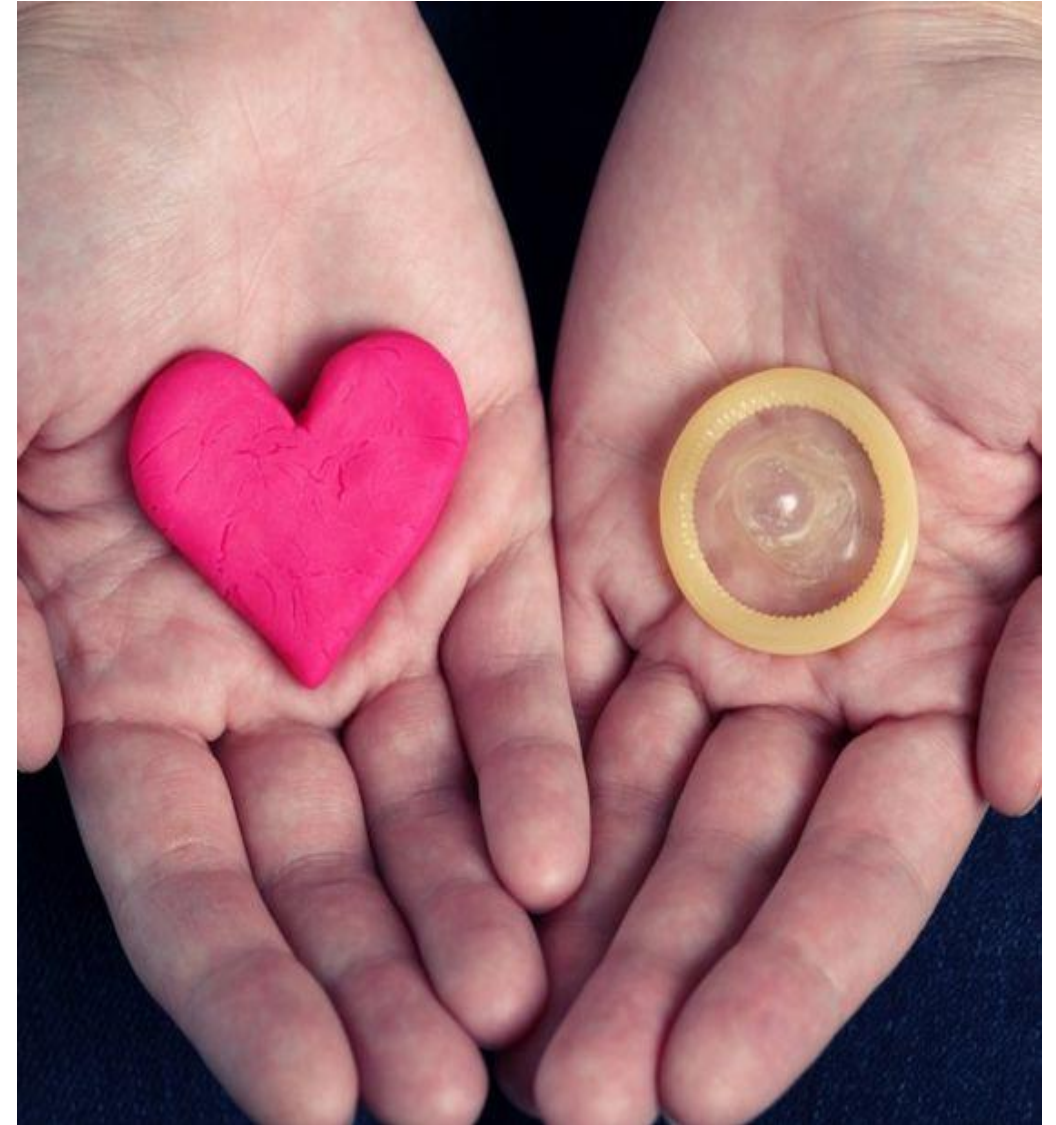

- Tri glavna načina kako se može zaraziti HIV-om su:

1. PRENOS NEZAŠTIĆENIM SPOLNIM ODNOSOM (vaginalni, analni i oralni) sa zaraženom osobom.

U svijetu, najčešći način transmisije HIV-a je nezaštićeni spolni odnos. Najrizičnijim za transmisiju se smatra nezaštićeni analni spolni odnos jer je sluznica rektuma tanka, bogata krvnim sudovima i podložna povredama.

- Prenos HIV infekcije tokom oralnog spolnog akta je manje rizičan od analnog ili vaginalnog. Upotrebom lateks barijere, kao što je kondom ili gumica za zube, snižava se rizik od inficiranja HIV-om..
- Transmisija HIV-a sa žene na ženu tokom spolnog akta je rijetka, ali moguća, ukoliko imaju nezaštićene spolne odnose, odnosno kontakte koji za posljedicu imaju ekspoziciju krv-na-krv.

2. PRENOS PREKO KRVI I KRVNIH PRODUKATA

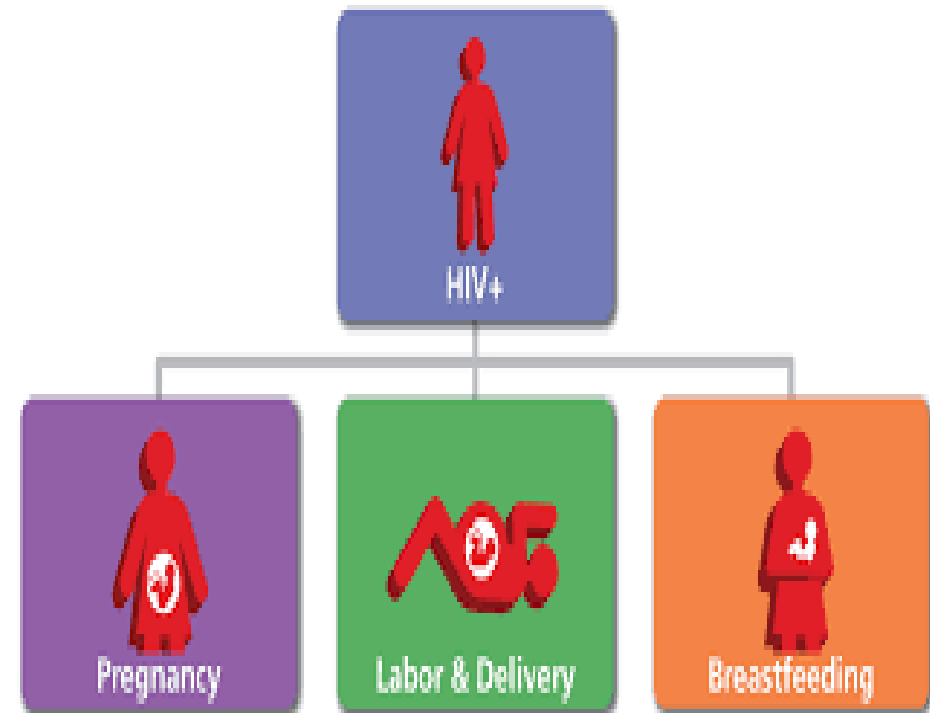
- Drugi važan put prenosa HIV-a je putem inficirane krvi. Do zaraze može doći zajedničkom upotrebom nečistih igala i šprica za intravenoznu primjenu psihoaktivnih supstanci; transfuzijom zaražene krvi uzete od osobe koja je u fazi akutne HIV infekcije, prije serokonverzije, kada se još nisu stvorila antitijela.
- Moguć je i prenos HIV-a presađivanjem organa i umjetnom oplodnjom. Testiranjem donatora taj rizik praktično i ne postoji.
- Može se prenijeti i nesterilnim, krvlju kontaminiranim priborom za brijanje, tetoviranje, pirsing.
- U praksi, mogu se inficirati i zdravstveni radnici koji se nepažnjom ubodu na iglu koja je prethodno upotrijebljena kod bolesnika zaraženih HIV-om.

3. PRENOS SA ZARAŽENE MAJKE NA DIJETE (VERTIKALNA TRANSMISIJA)

- Treći način transmisije HIV-a je s inficirane majke na dijete tokom trudnoće, porođaja ili tokom dojenja.

Perinatal Transmission

KAKO SE HIV NE PRENOSI?

- HIV se ne prenosi uobičajenim socijalnim kontaktom.

HIV se ne prenosi poljupcem, zagrljajem, rukovanjem, kašljanjem, preko odjeće, rublja, posteljine, niti upotrebom zajedničkog pribora za jelo i piće, u bazenima, toaletima, kupaćonicama, preko hrane koju je spremila inficirana osoba, boravkom u istom prostoru, školi, na radnom mjestu.

- HIV se ne može prenijeti ubodom komarca, jer komarac ili neki drugi insekt, ne injektira svoju krv ili krv svoje prethodne „žrtve“ u organizam nove „žrtve“, nego samo pljuvačku.
- HIV se ne reproducira u komarcima i ostalim insektima, dakle u njima ne može preživjeti. Čak ako virus i uđe u komarce, oni se ne inficiraju i ne mogu prenijeti HIV na čovjeka kojeg ugrizu ili usišu njegovu krv.

CRVENA VRPICA

- Crvenu vrpcau kao simbol podrške ljudima oboljelim od AIDS-a, osmislio je 1991. godine slikar Frank Moore Budući da crvena boja simbolizira i ljubav i krv, a značenje isticanja vrpce potporu, nastala je crvena vrpca kao autorski nezaštićeni rad koji će se koristiti kao sredstvo podizanja svijesti ljudi diljem svijeta.
- Prvi puta vrpca je javno predstavljena iste godine na dodjeli prestižne američke kazališne nagrade „Tony Award” prilikom koje su svi predstavaljači i nominirani nosili crvenu vrpcau na svojoj odjeći. Crvena vrpca ubrzo je postala međunarodni simbol svijesti o HIV/AIDS-u te predstavlja znak solidarnosti i podrške diskriminiranim oboljelim osobama i spomen na umrle. Nošenje crvene vrpce na Svjetski dan borbe protiv AIDS-a je jednostavan, ali snažan način protivljenja stigmama i predrasudama vezanim uz ovu bolest.
- Poput samog HIV/AIDS-a stigma i predrasude vezane uz njih su globalni problem i stalni su pratitelji te epidemije.
- Izazivaju ih razne pojave kao što su nedostatak razumijevanja bolesti, mitovi o prijenosu virusa, društveni strahovi u vezi sa seksualnošću, neodgovorno medijsko praćenje epidemije, činjenica da je AIDS neizlječiv, strahovi povezani sa smrću itd.

- Svjetski dan borbe protiv AIDS-a 1. decembar je međunarodni dan kada se okupljaju ljudi iz cijelog svijeta s namjerom podizanja svijesti o HIV / AIDS-u i pokazujući solidarnosti sa oboljelima, onima koji su pod rizikom da obole, dajući time značaj ovoj pandemijskoj bolesti.
- Dan je prilika za poticanje na prevenciju i liječenje kao i promociju rezultata vezanih za napredak u prevenciju HIV / AIDS, liječenju i njezi širom svijeta.

